

WILLIAMSON, K., 1948: The Atlantic Islands. — London.

PATURSSON, SVERRE, 1948: Fuglameingi er landsvirði. — Thorshavn.

Ænder og vadefugle ved Højer i vinteren 1945-46.

Af ERIK HANSEN og BØRGE PALM.

(With a Summary in English: Ducks and Waders on the West-coast of South Jutland in the Winter of 1945-46.)

(Meddelelser fra Dansk Fugleforskning, nr. 3.)

I vinteren 1945-46 havde ERIK HANSEN lejlighed til at foretage en række ekskursioner til vadehavet ud for Højer. På disse ekskursioner iagttoges til tider et meget imponerende fugleliv, idet visse arter sås i store mængder på et tidspunkt, da de kun undtagelsesvis forekommer i de østligere dele af Danmark.

Særligt overvældende var iagttagelserne på 2 ture til vadehavet ved Siltoft lige nord for den dansk-tyske grænse:

19. december 1945: Højvande havde denne dag drevet fuglene ind til kysten med det resultat, at der bl. a. iagttoges 1000 Gravænder, 1500 Strandskader og 4000 Ryler foruden 200 Storspover, til trods for at der en uges tid i forvejen herskede frostvejr i flere dage med islæg langt ud fra kysten. Det er værd at bemærke, at både Strandskaderne og Rylerne var meget urolige og foretog adskillige store flugtmånevrrer med antydning af start af træk.

31. januar 1946: Frostperioderne i den mellemliggende tid havde utvivlsomt fordrevet størsteparten af de mange fugle, men nogle forsøgte øjensynligt at overvintre, idet der denne dag bl. a. sås 10 Strandskader og 300 Ryler, og af Storspover iagttoges endog en vældig flok på 400. — Derimod sås ingen Gravænder, men 500 iagttoges ved Højer sluse allerede 3. februar 1946, og disse fugle kan måske have overvintret i nærheden uden for isbæltet, f. eks. ved øen Sild.

Spidsanden, som jo kan overvintre i betydeligt antal også i de østligere dele af Danmark, optrådte nogenlunde på samme måde som Rylerne, idet 1000 Spidsænder sås sammen med Gråænder ved Emmerlev Klev 26. december 1945, medens 50 sås ved Siltoft på den nævnte ekskursion 31. januar 1946.

Det kan tilføjes, at andre vadefugle optrådte påfaldende sent i større antal uden dog at overvintre, f. eks. 15 Hvidklirer endnu 16. november 1945, og 20 Islandsryler endnu 17. november 1945, i begge tilfælde ved Siltoft.

Svingningerne i antallet af overvintrende fugle i Danmark er nok værd at følge ikke mindst i disse år, da klimaændringen for adskillige arters vedkommende synes at medføre, at flere og flere individer forsøger at gennemføre en overvintring. For ændernes og vadefuglenes vedkommende gælder det dog oftest, at der højst bliver tale om forsøg, idet der så godt som hver vinter indtræder frostperioder med islæg, som driver fuglene bort. Kun ved Sønderjyllands vestkyst kan man vel gøre sig berettiget håb om at opleve en så godt som isfri vinter, og det er derfor navnlig ved iagttagelser i dette område at man kan håbe på at få afgjort 1) om der virkelig er tale om overvintringsforsøg (således at altså Gravænder, Strandskader, Ryler og Spidsænder m. v. virkelig gennemfører en overvintring i tusindvis, hvis de blot får lejlighed til det), eller 2) om der for størstepartens vedkommende (endnu) kun er tale om en udstrækning af selve efterårstrækket, således at de sene iagttagelser (navnlig i november-december) altså ikke er at betragte som overvintringsforsøg. Alle vintertiagttagelser fra vadehavet og måske fra Vestjylland i det hele taget vil derfor være særligt værdifulde.

SUMMARY IN ENGLISH

Ducks and Waders on the West-coast of South Jutland in the Winter of 1945-46.

In the winter of 1945-46 ERIK HANSEN made a number of excursions to the Wattensee on the coast of South Jutland immediately north of the Danish-German frontier. The following observations were made:

1) *Numenius arquata* wintered in considerable numbers (a flock of 400 on 31. January). 2) Large flocks of several species were observed strikingly late (1000 *Anas acuta* on 26. Dec. and 1500 *Haematopus ostralegus* and 4000 *Calidris alpina* on 19. Dec.); these species apparently wintered in comparatively small numbers (50 *Anas acuta* and 300 *Calidris alpina* on 31. January), or only in very few numbers (10 *Haematopus ostralegus* on 31. January — which was the only observation of this species between 19. Dec. and 17. March, when it was again observed in large numbers (200)). 3) *Tadorna tadorna* was observed in large numbers, very late (1000 on 19. Dec.) as well as very early (500 on 3. Feb.); it was, however, not possible to decide whether these large flocks of this species wintered in the near vicinity outside the belt of ice, or whether they were returning from winter quarters lying more to the southwest.
